

Jesenné práce

Tepié, slnečné lúče tratia na svojej intenzite, rozplynula sa vôňa obilia, doznel hukot kombajnov. Je tu jeseň. Poľnohospodári mali prácu na poli po celý rok dnes i v dávnej minulosti. V jeseni je tej práce najviac a je azda najťažšia, lebo sa tu stretáva zber úrody jednej a sejba úrody druhej. Toto pravidelné opakovanie sa nie je pre zem ani pre človeka znamením temných síl osudu, alebo neúprosných prírodných zákonov, ale znamením milostivého Božieho slubu, ktorý dal ľuďom po potope: „Odteraz, dokiaľ bude trvať zem, po všetky jej dni, sejba a žatva, studeno a teplo, leto a zima, deň a noc neprestanú“ (1 Moj. 8, 22). Po skončení potopy Noe prináša Bohu obeť. Boh ju prijíma a ukazuje, že chce byť aj naďalej so svojím ľudom. Tak skončila potopa, či Boží súd, a bol daný predpoklad k novým možnostiam, k novému životu, ku ktorému nutne náleží sejba. Zo súdu vyšiel nový ľud, povolaný k novému poslaniu. Z obeti a mŕtvychvstania Isusa Christa povstal mocou Božou nový ľud — Jeho cirkev. Boh nás tak povolal a určil k práci na poli cirkvi, ale súčasne prijímame Bohom daný poriadok práce aj na našich poliach, teda na zemi „po všetky jej dni“ v tom vedomí, že je to zvláštne Božie zaslúbenie a ustanovenie, ktorého strážcom je On sám a v ústach Isusa Christa je to dokonca podobenstvo zasiatého slova a posledného súdu.

Kým trvajú dni tejto zeme a my žijeme na nej, v nádeji rozsievajme semená do nej a s ďakovaním Bohu zbierajme úrodu, ktorá slúži nášmu dočasnému životu. Preto vynaložme všetko svoje úsilie na úspešné zvládnutie poľnohospodárskych prác aj v tejto jeseni.

Budúce číslo vyjde 10. decembra 1977

Vydáva: Pravoslávna cirkev v Československu, Prešov, v CN Bratislava. Redakcia: Prešov, Slovenskej republiky rád č. 1, tel.: 313 79. Vedie redakčnú radu. Vedúci a zodpovedný redaktor prot. dr. Š. Pružinský. Technický red. prot. R. Ferenc. Vychádza 12-krát do roka. Tlačia Duklianske tlačiarne, národný podnik, Prešov. Ročné predplatné 12 Kčs, jednotlivé číslo 1 Kčs. Rozširuje PNS. Objednávky prijíma každý poštový úrad a doručovateľ. Zahraničnú objednávku treba adresovať: PNS — Ústr. expedícia tlače, Bratislava, Gottwaldovo nám. č. 18 — Povolene SÚTI 15/18 z 27. 12. 1972 . Číslo Indexu 49 442.

ODKAZ SV. CYRILA A METODA

ROČ. XXIII. — MESAČNÍK PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI — č. 11/1977

Zo života ruskej pravoslávnej cirkvi

Ruská pravoslávna cirkev má teraz 68 biskupov, z ktorých 57 slúži v moskovskom patriarcháte a 11 v rozličných štátoch v cudzine ako exarchovia či funkcionári medzicirkevných inštitúcií.

Metropolita Serafín, ktorý stál dosiaľ na čele moskovské-

ho biskupstva (eparchie), požiadal vzhľadom na svoj zdravotný stav o oslobodenie od tejto služby a odišiel do výslužby. Svätá synoda dňa 1. júna t. r. ustanovila na čelo moskovskej eparchie metropolitu Juvenalijsa.

NA PRAVOSLÁVNU CIRKEVNÚ TLAČ TENTORAZ DAROVALI:

Natália a F. Malý, Karlovy Vary, Kčs 50.—, Pravoslávny farský úrad Prešov, Kčs 325.—, Bohuznáma zo Stakčina 20.—, Mária Rosičová, Stakčín, 50.—, Justína Kernaševičová, Čertižné, 20.—.

Tým, ktorí nezabúdajú, že pravoslávnu tlač treba podporovať, patrí naše uznanie a vrelá vďaka. Mená ďalších darcov uverejníme v budúcom čísle nášho časopisu.

O smrti

„Čo hlučíte a plačete? Neumrelo dieťa, ale spí!“ [Mr. 5, 39].

Spasiteľ náš Isus Christos jediný sa mohol zodpovedne vyjadriť o tom, čo je smrť, pretože naše rozumy jej podstatu v duchovnom zmysle nechápu. Ako Boh, Christos neraz i skutočným dosvedčil, že telesná smrť je len spánok. Je to radosť pre nás, že Pán života volá smrť len spánkom, pretože teda smrť neznamená telesný zánik človeka, ale iba odpočinutie, z ktorého človeka prebudí Ten, ktorý z prachu slovom svojím stvoril človeka.

Život človeka sa nekončí telesnou smrťou. Smrť človeka len mení. Otázka je, kto je vlastne živý a kto mŕtvý? Človek nikdy nie je mŕtvý, len jeho telo, teda časť človeka. Vracia sa k matke — zemi, odkiaľ pochádza. Dôležitejšia časť človeka, duša, žije ďalej. Dejiny ľudstva nepoznajú národ, ktorý by neveril nikdy v budúci život. Túto vieru má aj každá ľudská duša i vo chvíli telesnej

smrti. Túto pravdu už vyjadrili grécky filozof Platón: „Duša človeka je nesmrteľná, všetky jej nádeje a úsilia sa prenášajú na druhý svet“. Takto zmýšľali i mnohí iní významní myslitelia, napr. básnik Goethe: „Prímyšlienke na smrť som úplne kludný, pretože som pevne presvedčený, že náš duch je podstata, prirodzenosť, ktorá zostáva nezničiteľná a bude večne a nepretržite pôsobiť. Duch človeka je ako slnko, ktoré zapadá iba pre náš pozemský spánok, v skutočnosti však nikdy nezapadá“.

Najlepšie o tom hovorí apoštol Pavol: „Nechceme, bratia, aby ste nevedeli o zosnulých, žeby ste sa nermútili ako aj ostatní, ktorí nemajú nádej. Lebo keď veríme, že Isus zomrel a vstal z mŕtvych, tak aj Boh privedie spolu s Ním všetkých, ktorí umreli v Isusovi“ (Sol 4, 13—14).

[K-č].

Na sviatok Uvedenia Presvätej Bohorodičky do chrámu

Hlavnou starostou pre rodičov je postaviť svoje deti na dobrú cestu životom, na takú cestu, ktorá by ich priviedla ku šťastiu. Ale nie všetci rodičia chápu, v čom spočíva „šťastie“ človeka. Pre jedných je to bezstarostný život, pre druhých čestné miesto v spoločnosti a pre všetkých je to život bez smútku a bez utrpenia. Všetky želania sú prirodzené a Bohu sa neprotivia. Ale popri tomto všetkom mnohí zabúdajú na hlavné — byť bližšie k Bohu!

Z celého srdca želali šťastie svojej dcére i rodičia Presvätej Márie, spravodliví Jáchym a Anna. Ale celé toto šťastie svojej dcéry videli v tom, že bude čím bližšie k Bohu. A keď ich dcéra

mala tri roky, zaviedli ju do chrámu Božieho, aby ju tam navždy zasvätili Bohu. S vierou a hlbokou láskou k Pánovi Mu dávajú svoj najcennejší Poklad — jediná, darovanú im v starobe, dcéru Máriu. Na Božie vnuknutie ju veľkňaz zaviedol do svätyne svätých, kam sám vchádzal len raz do roka. Čudovali sa tomu nielen ľudia, ale aj anjeli. Táto udalosť sa neskôr stala veľkým sviatkom v Christovej cirkvi.

Tento sviatok hovorí do srdca každého otca — kresťana a matky — kresťanky: ako vychovávate svoje deti? Približujete ich k Bohu? Alebo sa staráte len o ich pozemské šťastie? Ako ich vychovávate?

Zdá sa, akoby sme zabudli, že okrem dočasného a krátkeho pozemského života jestvuje i život iný, budúci, nekonečný, že okrem potrieb telesných sú aj potreby duševné. Na dušu zabúdame najčastejšie a jej potreby zanedbávame. Mnohí hovoria: Je to ťažké v modernom živote plávať proti prúdu. Áno, bezpochýb — ťažkosti sú veľké. Ale ak nie sme schopní tieto ťažkosti prekonávať, aspoň spoznajme svoje pohlúdenie a bojme sa hroziaceho nám nebezpečia. Modlime sa: Bože, usmerni nás a naše deti na cestu pokoja a spásy a my pôjdeme k Tebe. Bože, nech nezahynieme, spas nás!

Otcovia a matky! Nezabavujte svoje deti modlitieb, veďte ich po ceste spásy. Nezabúdajte, že vaše deti majú byť soľou zeme a svetlom sveta (Mat. 5, 13—16). Pripravujte ich na túto službu, zásobte ich vedomosťami, ako slúžiť Bohu a chrániť si vernosť k Nemu! Márnosť svetská nech nám neprekáža v našom pevnom postoji. Musíme pevne dúfať i v Prečistú, ktorej sviatok oslavujeme a ktorá, vychovávaná v chráme Božom, stala sa Matkou Christovou. Modlime sa:

Prebľazená Kráľovná, Matka Pána nebies a zeme, radosť anjelov, sladkosť prorokov, sláva apoštolov, svätcov ozdo­ba, mučeníkov pevnosť, spravodlivých radosť, vesmíru chvála a všetkých kresťanov Pomocníčka. K tebe sa my hriešni utiekame a prosíme o pomoc: osvetli naše rozumy svetlom pravého bohopoznania, priveď naše deti k Bohu a buď im neviditeľnou, ale dobrou vychovávateľkou. Vylieč jazvy na našich dušiach všemohúcny­mi tvojimi modlitbami a daruj nám, Prebľazená, všetko čo potrebujeme ku spásu...

Nebeských zástupov vodcovia

*Tvorjaj anhely svoja duchy,
i sluhý svoja plameň ohnennyj*

Písmo sväté nás učí, že anjeli sú duchovia, poslovia nebeskí, vyslanci Boha, vychovávateľa Jeho vôle, „plniaci Jeho príkazy“ (Ž. 103, 20). V Starom i v Novom zákone je veľa svedectiev o tom, ako Boh, Stvoriteľ anjelov i ľudí, v rôznom čase a za rôznych podmienok posielal anjelov na zem, aby zvestovali ľudom Jeho vôľu.

Anjeli slúžia spásu ľudí, poučujú ľudí, ako spravodlivo žiť. Apoštol Pavel hovorí: „Či nie sú všetci len služobníkmi duchmi, posielanými slúžiť tým, čo majú zdediť spásu?“ (Žid. 1, 14). Všetko, čo kedy anjeli zvestovali ľudom, bolo pravdivé (Žid. 2, 2). Kolkokrát posielal Boh anjelov na zem! Archanjel Gabriel prišiel do Nazareta, keď sa priblížil čas Mesiášov, k Prečistej, aby jej zvestoval, že ona sama sa stala hodnou veľkej lásky Božej a že z nej sa narodí zasľúbený Mesiáš, Isus Christos, že sa stane Matkou Syna Božieho (Lk. 1, 26—38).

Anjel Boží sa zjavil i Jozefovi — snúbencovi a rozohnal jeho pochybnosti, keď mu vysvetlil, že na Prečistej sa splní proroctvo Izaiášovo (Iz. 7, 14), že Mária počne od Ducha svätého a porodí Syna, ktorý spasí ľudstvo od hriechu (Mat. 1, 20—23). A keď sa Christos narodil v Betleheme, v jaskyni, v tej svätej noci sa zjavil anjel Boží pastierom na betlehemských poliach a povedal im: „Nebojte sa, veď zvestujem vám veľkú radosť, ktorá bude všetkému ľudu, lebo narodil sa vám dnes v meste Dávidovom Spasiteľ...“ (Lk. 2, 10—14). A potom sa zjavilo veľké množstvo anjelov, ktorí oslavovali Nemlúvňu známou piesňou „Sláva na výsostiach Bohu a na zemi mier ľuďom dobrej vôle“ (Lk. 2, 13—14.).

Keď potom Herodes chcel Dieťa zabiť, zjavil sa opäť anjel Jozefovi

— pestúnovi, aby ho varoval a ukázal mu cestu, ako Christa zachrániť. Takisto mu zvestoval anjel, že sa už môže s Dieťaťom vrátiť.

Pred svojím verejným vystúpením s evanjeliovou kázňou Isus Christos pobýval štyridsať dní a nocí na púšti, kde sa postil a trikrát odohnal od seba diabla — pokušiteľa. Vtedy k Nemu „pristúpili anjeli a posluhovali Mu“ (Mat. 4, 11).

Nebeský anjel posilňoval Christa i pred koncom Jeho služby ľudstvu, pred Jeho utrpením pri modlitbe na hore Getsemanske (Lk. 22, 43—44).

Tretieho dňa po svojej smrti Christos vstal z mŕtvych. Anjel zostúpil z neba, odvalil kameň od vchodu do hrobu, sadol si naň a ženám — myronosiciam, ktoré k hrobu prišli, zvestoval Jeho zmŕtvychvstanie (Mat. 28, 2—6).

Po Christovom nanebevstúpení apoštoli stáli a hľadeli na nebo, kam sa vzdialil ich Učiteľ. Zjavili sa im dva anjeli, ktorí povedali: „Mužovia galilejskí, čo stojíte a hľadáte do neba? Tento Isus, ktorý vám bol vzatý do neba, príde zasa tak, ako ste Ho videli odchádzať do neba“ (Skut. 1, 10—11).

Anjeli sa zjavia s Christom i v čase slávneho druhého Jeho príchodu. Pán ich pošle, aby zobrali z Jeho kráľovstva, z celého sveta všetky hriechy a hriešnikov. A hodia ich do ohňa večných múk, spravodlivých potom, ako čistú pšenicu, anjeli privedú k spravodlivému Sudcovi, ktorý im dá večnú odplatu v kráľovstve nebeskom, kde zažiaria spravodliví ako slnko (Mat. 13, 39—42; 16, 27; 25, 31—46; Lk. 9, 26; 2 Sol. 1, 7).

Preto nás svätá pravoslávna cirkev učí, aby sme prosili Boha, aby nám poslal anjela, nášho strážcu, nášho sprievodcu po úzkych životných cestách plných nebezpečia.

E. N. Zinzendorf

ŽIVOT S BOHOM

Ó, požehnanie neskonale,
tak úzko s Bohom svojim žiť!
Čo veľké je, to s Ním je malé
a hlbšie v lásku ponoriť
sa dychtí srdce, chápajúce:
Som v putách lásky, večným som
kráľovstva lásky zajatcom,
čo od večného svetla môže
rásť k večným žriedlam svetla. — Bože,
mať srdce Tebou horieť súc!

Milosrdný Samaritán

„A hľa, vstal zákonník a aby Ho pokúšal, povedal: Majstre, čo činiť, aby som dedične obdržal večný život?“ Zákonník po otázke striehol na to, čo povie Christos, chcel Ho pomýliť, priamo si želal, aby vyslovil myšlienku, s ktorou by on, zákonník-povýšenec mohol nesúhlasiť a vyvolať zvalu na úrovni náboženskej diskusie. Tieto židovské diskusie sa zvyčajne krútili na slovách a zostávali neplodné, teda nijako neprinášali úžitok ľudu, ktorý nebol zvedavý na učenie domnienky zákonníkov, ale chcel skutočne a úprimne vedieť, ako treba veriť, aby sa to Bohu páčilo. Christos poznal myšlienky zákonníka, preto mu odpovedal tiež otázkou: „Čo je napísané v zákone? Čo tam čítaš?“ Vedel, že zákonník pozná všetko naspamäť a že sa tým priam pýši a naozaj, zákonník začal recitovať: „Milovať budeš Pána, svojho Boha, z celého srdca, z celej duše, z celej sily a z celej mysle, a svojho blížneho, ako seba samého“. Christos teda povedal, že ak to všetko pozná, nech tak robí. Ale zákonník sa nevzdával. Zrazu nevedel, kto mu je blížny. Christos jemu a všetkým prítomným nato porozprával všeobecne známe podobenstvo o milosrdnom Samaritánovi. Človeka polomŕtveho obišiel na ceste i kňaz i levita, ale všetkými opovrhovaný Samaritán sa nad ním zľutoval a pomohol

mu. Tým činom sa stal pre zraneného človeka pravým blížnym, kým kňaz a levita nimi neboli.

Podobenstvá Christove, to sú večne živé, krásne príbehy, ktoré nám približujú logiku spásy. Počúvali ich so zatajeným dychom Christovi súčasníci a veľkú múdrosť v nich nachádzame i my, lebo i my máme oči zastreté mlhou vystatovačnosti, samochvály, pýchy ničím neodôvodnenej, hrdoosti na vlastnú osobu, na vedomosti.

Chýba nám súcitiť. Milosrdným Samaritánom možno byť i dnes, treba však otvoriť srdcia pre bolesť tohto sveta, ktorých ešte stále nie je málo. Koľko je opustených detí v domovoch, starcov, ktorých nik nenavštevuje, duševne opustených dospelých bez priateľa, bez človeka blízkeho?

Chýba nám odvaha pomôcť. Mohli by sme budiť pozornosť, načo vyzeráť staromódne, smiešne, načo sa dotýkať toho, čo nás nepáli?

Chýba nám láska a často jej nemáme dosť ani sami k sebe, ako ju teda môžeme preukázať blížnemu? Koľko opitých mužov vidíte priamo na Veľký piatok na ulici, váľajú sa bez úcty k sebe, kým ich neodvezie záchytka. Strašne by sa urazili, keby sme im povedali, že kresťan sa tak nespráva; veď oni už oslavovali Veľkú noc. Ak teda blízkeho treba milovať tak, ako seba samého, je to ťažké a veľmi ťažké prikázanie; predvídalo dobu, bolo nasmerované späť k pohanským kňazkám, ktoré špinili vlastné telá až po dnešnú narkomaniu medzi mládežou na Západe. Ničia sa niektorí ľudia, nemajú sa radi a v takej duševnej slepote len veľmi zriedka vzbĺkne iskrička lásky k inému človeku, veď prečo aj by mala vzbĺknúť, láska je nie z terajších čias.

Nie je to pravda. Každé dobré hnutie mysle treba v sebe starostlivo opatrovať, iskierku rozduchávať, aby očisťujúci plameň všeobjímajúcej lásky k blížnemu ako k sebe samému prenikol celé naše ja. Nebuďme zákonníkmi recitujúcimi naspamäť zákon, zákon bez ducha a bez pochopenia pre potreby sveta.

Helena Ferencová

Z ústredia

SNEM PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V ČSSR

Dňa 29. septembra 1977 zasadal v Prahe, v katedrálnom chráme sv. Cyrila a Metoda, snem pravoslávnej cirkvi v Československu, ktorý bol zvolaný v súlade s Ústavou našej cirkvi po šesťročnom období. Na sneme bolo prítomných takmer 60 delegátov zo všetkých štyroch eparchií. Delegáti prerokovali aktuálne otázky týkajúce sa života pravoslávnej cirkvi v našej vlasti, otázky mierové, zaoberali sa významom VOSR pre dejinný vývoj sveta, hovo-

rili o práci KMK. Na sneme sa okrem členov Posvätnéj synody a delegátov zúčastnili i zástupcovia štátnej správy, Ministerstiev kultúry ČSR i SSR. Hlavný referát predniesol Jeho Blaženstvo metropolita Dorotej. Nasledovali koreferáty. Za štátnu správu pozdravil snem našej cirkvi p. dr. K Hríza, zástupca Ministerstva kultúry ČSSR — pre veci cirkevné. Snem priaznivo prijal i vystúpenie vzácneho hosta, zástupcu sesterskej ruskej pravoslávnej cirkvi, Jeho Blaženstvo metropolitu berlínskeho a exarchu záp. a stred. Európy Filareta. — Delegáti potom zvolili nových členov metropolitnej rady na nové, šesťročné volebné obdobie.

Materiály zo snemu uverejňujeme v plnosti.

Uznesenie snemu pravoslávnej cirkvi v Československu

Okrem výlučne správnych otázok venoval sa snem pravoslávnej cirkvi v Československu súčasným otázkam Božieho sveta. Po vypočutí referátu Jeho Blaženstva metropolitu Doroteja o Všenáboženskej mierovej konferencii v Moskve a nadväzujúcich diskusných príspevkoch účastníci snemu si znovu uvedomili naliehavú nutnosť aktívnejšej spolupráce s mierovými silami.

Upevnenie mieru vo svete je zárukou nerušeného vývoja ľudstva, o osud ktorého ide, pretože rapídne rastie jeho ohrozenie zo strany svetových agresívnych síl, ktoré sústavne a koordinovane pripravujú atómovú vojnu a jej „prvý úder“. Tieto sily poznávame nie podľa toho, čo vyhlasujú, ale podľa ich skutkov, ako bolo atómové bombardovanie japonských miest Hirošimy a Nagasaki a vytrubovaná zastrešujúca príprava neutrónovej bomby, proti ktorej protestuje celý rozumný svet. Spasiteľ nás jasne upozorňuje: „Varujte sa falošných prorokov, ktorí prichádzajú k vám v ovčom rúchu, ale vnútri sú draví vlci. Po ovoci poznáte ich“ (Mat. 7, 15—16). Ich markantným prejavom je zneužívanie slobody na lož. Kto verejne vytvára prostriedky genocídy a globálneho vraždenia, nie je kresťanom, i keď sa niekedy za neho vydáva. Príprava vojen a ničenie životov a prostredia porušuje prikázanie Spasiteľovo: „Milujte sa navzájom!“ (Ján 15, 17).

Tieto reálne okolnosti vyžadujú nutnosť rýchlejšieho uskutočnenia efektívnych opatrení v záujme obmedzenia horúčkovitého zbrojenia a odzbrojenia. I na kresťanov sa menovito obracia výzva 27 komunistických strán z 9. augusta t. r., aby vystúpili proti prípravám „chladnokrvného vyhubenia miliónov ľudí“. Treba zasiahnuť ihneď a nie je možné oneskorovať sa v záujme ľudstva.

Preto je i našou povinnosťou, aby sme mierové hnutie mravne a aktívne podporili a s ním stáli v jednom šiku. S vďakou si práve pripomínáme 60. výročie VOSR, keď boli položené reálne základy na vytváranie spravodlivého

mieru a priateľstva medzi národmi. Je priam darom od Boha, že môžeme žiť v mierumilovnom socialistickom štáte, pre ktorý je ľudský život tým najväčším darom a záväzkom, ktorý sa prejaví vo vlasteneckej angažovanosti každého nášho veriaceho pre rozkvet našej drahej vlasti.

V Prahe dňa 29. septembra 1977.

+ Dorotej,
predseda snemu, metropolita
pražský a celého Československa

Posolstvo

SNEMU PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI
V ČESKOSLOVENSKU

Důstojní otcovia duchovní, bratia, sestry!

Náš snem sa zišiel v roku, keď naša cirkev vstúpila do druhého štvrtoročia svojej samostatnej existencie. Práve zvolávanie miestnych snemov je jednou z výsad samostatnej — autokefálnej cirkvi.

Najvyššou autoritou pre kresťana je vôľa Božia ako ju vyjadruje Božie slovo a najmä evanjelium. Cirkev na každom mieste a v každom čase túto vôľu Božiu tlmočí na svojich snemoch. Dogmy a kánony ekumenických snemov sú pre všetkých členov cirkvi záväzné, keď prostredníctvom biskupov zhromaždených pri Stole Pána hovorí Duch svätý. Ani snem miestnej cirkvi, na ktorom sa zhromaždili biskupi spolu so všetkými pastiermi a so zástupcami Božieho ľudu nie je a nesmie byť len slávnostným zhromaždením, ktoré by vydalo vyhlásenie nikoho nezaväzujúce. Miestny snem, pokiaľ sa nechá v poslušnosti viesť Božím Duchom, je oprávnený vydávať pokyny a úlohy záväzné pre všetkých veriacich.

Pohľad do minulosti našej cirkvi ukazuje, že cirkevná samostatnosť je vzácny Boží dar. Autokefalita je súčasne i záväzkom. Uvedomujeme si, že s nami má Boh svoj zámer, že nás posielajú na službu. A tu pohľad do uplynulých rokov ukazuje, že sme často ako ľudia opomíjali a snáď sa i spreneverili Božej vôli. Účastníci snemu, biskupi, duchovní pastieri a laici sa zaväzujú pracovať za nápravu nedostatkov. A obracajú sa na duchovných pastierov, na členov volených cirkevných orgánov a na všetkých veriach s naliehavou výzvou, aby plnili úlohy, ktoré tento snem ukladá.

Pastierom cirkvi

Náš snem sa obracia najprv na vás, duchovní otcovia, ktorí kráčate na čele Božieho ľudu ako pastieri. Máte pred sebou lán málo obrozený v oblasti pastoračnej a katechetickej z občianskeho hľadiska i v oblasti vlasteneckej práce. Nevyhýbajte sa návštevám u svojich veriach, najmä starších, chorých a trpiacich osamelosťou. Nezabúdajte na pomoc rodinám pri výchove mladších. Starostlivo sa pripravujte na kazateľskú činnosť a nezabúdajte, že kázeň má miesto pri všetkých bohoslužbách. Nevyhýbajte sa ani pastierskym besedám, kurzom a duchovným sústreďeniam v eparchiách. Veriaci s vďakou prijímajú vaše články v cirkevnej tlači, kázne, dlhšie štúdie, mierové úvahy. Život na farnostiach vedie niekedy k izolovanosti a snahe venovať sa vlastným záujmom na úkor duchovného rastu. Avšak ten, kto sa zastaví v duchovnej práci, ustrnie. Bohoslovecká fakulta vám ponúka ďalšie vzdelanie v externom alebo postgraduálnom štúdiu. Naša doba vyžaduje hlboko založené umenie modlitby, vnútornú múdrosť, pohrúženie sa do tajomstva Christa a Jeho Slova, lásku a pochopenie svätej Tradície.

Členom volených cirkevných orgánov

Naša cirkevná ústava zaručuje i laikom plnú účasť na správe cirkvi. Voľba, ktorou vás, bratia a sestry, vybrali k výkonu cirkevných funkcií, vás zaväzuje v rámci farnosti i z občianskeho hľadiska. Máte riešiť problémy hospodárske, správne i finančné, a to znamená svedomito hospodáriť so zvereným cirkevným majetkom a s darmi veriach. Máte byť pomocníkmi duchovných správcov i v oblasti liturgickej a ich poradcami pri pastierskej činnosti. Životná múdrosť starších i nadšenie a horlivosť mladších nech smerujú k nadobudnutiu širokého obzoru a hlbokého pravoslávneho upovedomenia.

Veriacim v cirkevných obciach, sestrám a bratom

Mnohokrát ste, sestry a bratia, osvedčili svoju vernosť Isusu Christovi, viere a svätej cirkvi. Sám veriaci ľud je strážcom pravoslavia a súčasne pravoslávna cirkev je ochrankyňou, matkou a učiteľkou svojho ľudu. V ťažkých dobách niesla so svojím ľudom strasti a utrpenie a vlievala do jeho duše nádej na lepšiu budúcnosť.

Sväté evanjelium vyžaduje, aby vernosť Christu presvetľovala celý ľudský život. Myslíme na spoločenstvo našich rodín, ktoré bývajú ohrozené prenáhlenými životnými záujmami v modernom svete. Pamätajte, že kresťanská rodina je malou cirkvou v hrejmom ovzduší ktorej sa formujú dospelí ľudia i deti. Vnášajte do života rodiny i širšej spoločnosti soľ kresťanskej láskavosti, bratské porozumenie, cnosť a pravdivosť. Nepodliehajte povrchné-

mu vzťahu k svojej cirkvi. Veľmi záleží na tom, aby ste zostali verní Christovi, v ktorého ste uverili a Jeho cirkvi, v ktorej dosiahnete spasenie.

Bohosloveckej fakulte a teologickým pracovníkom

Vďaka patrí pedagógom, ktorí na našej fakulte vychovali rad nádejných a obetavých pracovníkov, úprimná vďaka i štátnej správe za všestrannú podporu našej duchovnej školy. Očakávame, že teológia sa bude na našej fakulte ďalej rozvíjať, že bude prehĺbovať naše poznanie a ukazovať nám cesty v cirkevnom i v občianskom živote. Ďakujeme rodičom, ktorí pochopili naliehavú potrebu cirkvi a poslali svojich synov pripravovať sa na sväté kňazstvo. Nedostatok kandidátov je zvlášť ťažký v českých eparchiách, a preto prosíme všetkých o modlitby za nových kňazov, a vás, duchovní otcovia a členovia cirkevných obcí, žiadame: vyhľadávajte a získavajte intenzívne vhodných kandidátov na štúdium bohoslovía.

Naše spoločné úlohy

a) Starostlivosť o chrámy a modlitebné strediská

Chrám je miesto, ktoré nám umožňuje mystické spojenie s Bohom a s blíznymi. Mali by sme sa usilovať o vonkajšiu i vnútornú „krásu Božieho domu“. Rôznorodosť zvykov v našej cirkvi tu neškodí. Naopak, veriaci tradície cirkevne slovanskej i tradície českej sa môžu vzájomne obohacovať a ušľachtliť podnecovať. Bohoslužby v našom prostredí majú mať predovšetkým misijný a výchovný dopad. Nepoužívajme preto bohoslužobné jazyky mechanicky: musíme ísť o to, aby bohoslužobný čin bol vždy zrozumiteľným a vnútorne precíteným aktom modlitby a hlásania Božieho slova. Treba podporovať, šíriť a zušľachťovať tradíciu ľudového liturgického spevu. „**Len nech sa všetko robí slušne a podľa poriadku**“ (1 Kor. 14, 40).

Nie je vhodné napodobňovať západné, pre pravoslávie neprijateľné náboženské prvky, napr. kult „Isusovho srdca“. Je čas skončiť s čítaním nekanonickej a bludnej vsuvky „i od Syna“ v Symbole viery tam, kde sa to bohužiaľ doteraz z pohodlnosti alebo i z neznalosti deje. Odchýlky v obrade nesú vo svojich dôsledkoch odchýlenie od viery.

Uvedomme si, že nevkusná výzdoba chrámov, napr. papierové kvety, môže odradiť cudzieho návštevníka od účasti na našich bohoslužbách. Nedovoľujme si nezodpovedné zavádzanie sôch alebo umelecky bezcenných nekanonických obrazov do našich svätýň. Ikony v chrámoch majú mať tradične cirkevnú i umeleckú hodnotu. Nezamorujme naše chrámy bezduchým gýčom. Nedo-
pusťme, aby chátrali vzácne umelecké pamiatky, budovy, ikony, knihy a iné predmety, ktoré sú cenným svedectvom kultúry našich predkov. Snem prejavuje vďaka všetkým, ktorí vedľa venovať dary na potreby chrámov i priložiť ruku k dielu pri opravách a údržbe.

Obraciame sa na vás, bratia a sestry, ktorí žijete ďaleko od chrámov a stredísk. Pamätajte na to, že človek potrebuje pre svoje šťastie nielen dobre zariadený byt a pohodlie, ale i duchovné hodnoty a bratskú spolupatričnosť. Nestrácajte zväzok s cirkvou, vyhľadávajte kontakty s ňou a vzdialenosť od chrámov vynahradzujte usilovnejšou modlitbou v súkromí a v rodinách a čítaním Písma svätého a náboženskej literatúry.

b) Hospodárenie cirkvi

Už v prvotnej apoštolskej cirkvi platilo za povinnosť, že máme „**nieť bre-
mená druhých a tak naplňovať zákon Christov**“ (Gal. 6, 2), a preto veriaci tam konali zbierky na potreby druhých, chorých a opustených. I keď bremeno sociálnej starostlivosti v našej spoločnosti prevzal na seba štát, neznamená to, že cirkev je zbavená svojej mravnej zodpovednosti za tieto veci.

V niektorých cirkevných obciach prežíva názor, že zbierky „na cirkev“ sa týkajú len potrieb vlastného chrámu. Cirkev ako celok však sa nezaobíde bez hmotných prostriedkov na vydávanie časopisov, kníh, bohoslužobných príručiek a na pomoc obyvateľom kontinentov, ktorí žijú často o hlade a v najvyššej núdzi, kým my sa tešíme z hmotnej hojnosti. Cirkev má tiež fondy na podporu sociálne slabších a začínajúcich duchovných a všetkých, ktorí sa dostanú do núdze. Neuzatvárajme sa do ulity svojich farností a úradov a pamätajme na dobro celku pravoslávnej cirkvi.

Sme jednou z mála cirkevných organizácií, ktorým štát ešte poskytuje príspevky na jej vnútornú činnosť. Aktivita iných sesterských cirkví, ktoré sú v tomto smere sebestačné, nás zahanbuje a ukazuje nám našu povinnosť vyrovnáť sa s týmito problémami.

V českých eparchiách je zavedený v cirkevných obciach jednorázový príspevok veriacich vo forme tzv. cirkevnej dane. Snem vyzýva naše obce, najmä v slovenských eparchiách, kde túto vec dosiaľ zanedbávali, aby sa i oni zapojili do plnenia tejto celocirkevnej povinnosti.

O zabezpečovanie liturgických potrieb a literatúry sa stará podnik PETRA v Prešove. Jeho finančné výnosy sú venované celocirkevným potrebám. Vyzývame duchovné správy, aby sa so všetkými požiadavkami obracali na toto zariadenie.

c) Vydavateľská činnosť cirkvi

Snem považuje za svoju povinnosť poďakovať všetkým, ktorí sa starajú o vydávanie našich časopisov, príručiek pre bohosloveckú fakultu a ostatných publikácií. Nemala by byť medzi nami ani jedna pravoslávna rodina, ktorá by neodoberala pravoslávnu tlač. Upozorňujeme cirkevné obce, aby nezabúdali odoberať liturgické knihy, časopisy a ostatnú literatúru, najmä

český Katechizmus biskupa Gorazda. Upozorňujeme v tejto súvislosti, že na 100. výročie narodenia biskupa Gorazda sa pripravuje vydanie výboru z jeho diela. Pripravuje sa tiež informatívna brožúra o viere, bohoslužbe a organizácii nášho pravoslavia.

Vyzývame duchovných pastierov a všetkých schopných členov cirkvi, aby nezabúdali na prácu s perom. Je to súčasť pastoračnej práce. Nezabúdajme, že pre mnohých osamelých, starších alebo chorých našich príslušníkov je cirkevná tlač takmer jediným zdrojom poučenia a duchovnej posily a spojením s cirkvou.

d) Spoločenská angažovanosť členov cirkvi

Cirkev a svet sa vzájomne potrebujú. Svet nevyhnutne potrebuje Christovu cirkev ako ohnisko tvorivej moci, v ktorom sa pretavuje a očisťuje. Ale cirkev naopak potrebuje ľudstvo. Nemá právo usilovať o spásu hŕstky „vyvolených“ a tých, čo stoja vonka nechávať svojmu osudu. Má všetkým ponúkať svetlo viery a všetkým pomáhať k vnútornej slobode od hriechu a k pokoju. Treba, aby cirkev podporovala všetko dobré, ušľachtilé a spravodlivé, čo vzniká vo svete okolo nej. Vo všetkom, čo pomáha šíriť pravdu, spravodlivosť, mier, dôveru, vzájomnú, úctu a zhovievavosť, duševné i telesné zdravie, vidí cirkev plod toho Ducha svätého, ktorý „kde chce veje“ (Ján 3, 8).

Christov učeník v našom prostredí a v našej dobe chápe prácu v našej spoločnosti ako službu spolublížnym a tým čelí lajdáctvu, ktoré môže byť zdrojom mnohých hospodárskych ťažkostí. Nie je bezhlavým konzumentom a osobný blahobyť kladie na nižšie miesto, než hodnoty ducha. Podporuje tiež všetky hospodárske, vzdelávacie, zdravotné a iné projekty na pomoc zanedbaným oblastiam sveta.

„**Blažení sú tvorcovia pokoja**“. Bolo by však nedôsledné usilovať sa o pokoj v sebe a v bezprostrednom okolí a prechádzať bez povšimnutia okolo faktu, že na zemi sú nazhromaždené zásoby ničivých prostriedkov, ktoré by dokázali mnohonásobne vyhladiť všetok život z jej povrchu. Budeme sa, ako to napokon naša cirkev robí oddávna, modliť „za mier celého sveta“ a nebudeme váhať angažovať sa v mierových organizáciách.

Príslušník Christovej cirkvi je v prvom rade občanom Božieho kráľovstva. V súlade s duchovnými tradíciami svojej cirkvi i svojho národa však vie, že má byť súčasne úplne lojálnym, oddaným občanom svojej krajiny, a to „**nie pre strach, ale pre svedomie**“ (Rim. 13, 5). Svojím úsilím v práci, v mierotvorčej aktivite a v starostlivosti o dobré medziľudské vzťahy plní v svojom prostredí poľudšťujúce poslanie.

Zapojme sa všetci do diela cirkvi

Náš cirkevný snem nemá byť bodkou za minulosťou, ale dvojbodkou, ktorá otvára nové obzory. Náš snem vás, drahí v Christu, duchovní pastieri a veriaci, nechcel poučovať o základných úlohách cirkvi, ktoré vyplývajú z Evanjelia. Iba vás chce poprosiť a položiť pred vaše svedomie niekoľko aktuálnych problémov, aby vás bratsky zaviazal k zamysleniu a k práci na ich riešení. Nenechajte týchto niekoľko podnetov a povzbudení bez povšimnutia. Vieme, že základné úlohy cirkvi poznáte a usilujete sa ich plniť. Prosíme vás, aby ste v tom pokračovali i ďalej, lebo nesieme zodpovednosť za vývoj našej cirkvi.

Prosíme vás o modlitbu za potreby cirkvi: za jej misiu, za porozumenie a svornosť všetkých pracovníkov a členov, za potreby ešte dosiaľ trpiaceho sveta. Najmä vás všetci prosíme za vrúčne a horlivé modlitby k Pánovi, ktorý sľúbil: „**Proste a dá sa vám, hľadajte a nájdete...**“ (Mat. 6, 7–8), aby dal cirkvi verných a pre službu nadšených kandidátov kňazstva. Na tom závisí budúcnosť cirkvi.

„**Ako účastníci svetla žite! Lebo ovocie svetla sa prejavuje vo všetkej добрote, spravodlivosti a pravde. Skúmajte, čo sa páči Bohu a nezúčastňujte sa na neužitočných skutkoch tmy...** Dbajte teda ako by ste žili starostlivo, nie ako nemúdri, ale ako múdri! A využite čas...” (Ef. 5, 9–16).

„**Milosť Pána nášho Isusa Christa a láska Božia a účasť svätého Ducha nech je so všetkými vami!**“ (2 Kor. 13, 13).

Osemsto rokov pravoslavia vo Fínsku

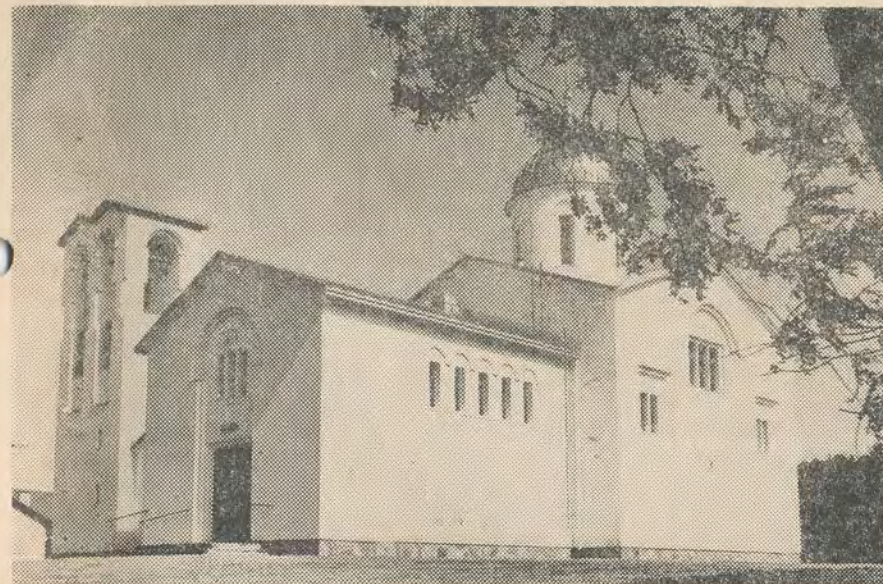
Na snímke vidíte novopostavený chrám Preobrazenia Isusa Christa v monastieri v Novom Valáme, postavený z iniciatívy vладыky Pavla, arcibiskupa karelského a celého Fínska. Postavenie a vysvätenie tohto chrámu je významným činom a dôstojným prínosom k oslave 800 rokov fínskej pravoslávnej cirkvi. Toto výročie sa tešilo veľkej publicite v novinách, rozhlase i v televízii, dokonca k nemu vydali taktiež z iniciatívy pravoslávnej cirkvi zvláštnu poštovú známku. Monastier Nový Valám leží v tichej krajine severne od Helsínk, asi 6 hodín rýchlikom z Helsínk, asi 150 km od mesta Kuopio, sídla Jeho Vysokopreosvietenosti arcibiskupa Pavla a miesta pravoslávneho bohosloveckého seminára a pravoslávneho múzea. Vybudovanie nového chrámu v pskovsko-novgorodskom štýle nie je významné len v zmysle rozmnoženia hmotného svedectva a potrieb pravoslávnej cirkvi vo Fínsku, ale i v zmysle kvalitatívnom, pretože priniesol nový duch do života monastiera, starých tradícií a zdá sa, že obnovil a dal nový smer životu mníchov v monastieri, čo prispieje k rozmnoženiu duchovného bohatstva pravoslávnej cirkvi vo Fínsku.

Základný kameň pravoslávnia vo Fínsku bol položený roku 1177 sv. Sergejom a sv. Germanom, ktorí začali pôsobiť na jednom ostrove Ladožského jazera zvanom Starý Valám, kde neskôr vznikol rozsiahly monastier a odkiaľ sa šírilo pravoslávie po celom Fínsku, predovšetkým však v Karélii, ktorá bola dlho časťou novgorodskej eparchie. V roku 1918 založili samostatnú fínsku pravoslávnu cirkev. Približne v rovnakom období sa formovala i česká pravoslávna cirkev, ale s tým rozdielom, že život fínskej pravoslávnej cirkvi nebol od jej počiatkov nikdy násilne umlčaný, že si zachovala svoje tradície a ako samostatná mala ľahšie postavenie, než česká pravoslávna cirkev, ktorú delila od obdobia východnej, pravoslávnej cirkvi založenej sv. Cyrilom a Metodom hlboká priepasť zavinená nepriaznivými historickými okolnosťami.

Fínska pravoslávna cirkev je v pomere k počtu obyvateľov ich krajiny asi rovnako početná ako česká pravoslávna cirkev. Hlavou cirkvi je arcibiskup Pavel, druhým biskupom v cirkvi je vladyka Ján so sídlom v Helsinkách.

Ústredie pravoslávnej cirkvi je v Kuopiu, je nové, moderne vybudované ako komplex budov umiestnených v záhrade, ako to vo Fínsku býva. Skladá sa z rezidencie arcibiskupa Pavla, úradu cirkvi, krásneho pravoslávneho múzea, seminára, internátu, bytov profesorov, reštaurátorského laboratória, kde sa opravujú ikony, cirkevné odevy atď., nechýba ani knižnica, archív a samozrejme malá, ale dôstojná kaplnka, na vnútornom vybavení ktorej sa vo veľkej miere uplatňujú typické fínske materiály — drevo, šúpolie, textil. Všetko je spojené jedinou spojovacou chodbou. Prijemne každého prekvapí vkusne usporiadané pravoslávne múzeum, hojne navštevované turistami. Najviac ikon v múzeu vystavovaných je zo 17. storočia predovšetkým z Valámu, pretože predtým bol monastier úplne zničený Švédmi. Ďalej sa tu vystavujú bohoslužobné nádoby, textilie, oblečenia pre biskupov, kňazov a diakonov, ale stretli sme sa tu i s moderným umením, napr. s vyšívanými ikonami. Ďalej je tu hrob sv. Sergeja a sv. Germana prenesený zo Starého Valámu. Pravoslávna cirkev v Kuopiu má katedrálny chrám, predstavený ktorého je sympatický mladý duchovný Matúš Sidoroff a veľkú farskú budovu so zasadačkou, úradom, kabinetom na vyučovanie náboženstva a miestnosťou pre prípravu zborového spevu.

Od roku 1923 patrí fínska pravoslávna cirkev pod jurisdikciu konštantínopolského patriarchátu. Prvým arcibiskupom bol vladyka Serafim, druhým vladyka German a tretím je vladyka Pavel. Vladyka Pavel sa narodil r. 1914 v Petrohrade, odkiaľ pochádzala jeho matka. Otec bol pôvodom z Kuopia, kde vladyka Pavel žil od svojich piatich rokov. Seminár ukončil r. 1936 v Sortavale na brehu Ladožského jazera. Do r. 1939 pobýval na Starom Valáme, počas 2. svetovej vojny bol vojenským kňazom. Po vojne pôsobil ako regent katedrálneho chrámu a súčasne redigoval cirkevný časopis. Roku 1955 sa stal vikárnym biskupom a v r. 1960 bol zvolený arcibiskupom Ka-

Nový chrám „Preobraženija“ v N. Valáme (Fínsko)

relie a celého Fínska. V roku 1967 ako prvý pravoslávny dostal od helsinskej univerzity titul doktora h. c. Oblasť jeho činnosti je veľmi široká, vydal niekoľko kníh, komponuje, vydal gramoplatňu vlastných cirkevných piesní, ktoré sám so zborom našťudoval. Odpočinok, ktorého nie je veľa, trávi na rybačke. Táto záľuba sa hodí k jeho povahe, pretože málokedy povie zbytočné slovo, je to tichý, láskavý a pracovitý človek, ktorý mnoho o živote a potrebách pravoslávnej cirkvi vo Fínsku premýšľa, od ktorého sa však osobne o jeho práci nič nedozviete.

V r. 1974 z jeho iniciatívy a iniciatívy Združenia priateľov Valámu sa začali konať zbierky na vybudovanie nového chrámu pre monastier Nový Valám. Chrám bol vybudovaný nákladom jeden a pol milióna fínskych mariek, z čoho polovicu hradil štát najmä tým, že zabezpečil pre stavbu pracovné sily v rámci riešenia programu nezamestnanosti. V roku 1950 bol vydaný zákon, podľa ktorého vzal štát na seba povinnosť pomoci pravoslávnej cirkvi vo Fínsku tým, že bude pomáhať pri výstavbe chrámov, cirkevných budov, bytov. Na základe tejto podpory postavili v r. 1960 i pravoslávne stredisko v Kuopio.

Keď opustilo niekoľko mníchov Starý Valám, odišli do Fínska a hľadali vhodné, tiché miesto pre nový monastier, ktorý by im tiež niečím pripomí-

nal Starý Valám. Podarilo sa im zakúpiť staré hospodárske sídlo, kde v jednom dome našli dokonca ikonu sv. Sergeja a Germana, zakladateľov Starého Valámu. Považovali to za znamenie. Usadlosť vyhovovala tiež preto, že mníši sa venovali poľnohospodárstvu a obrábali do 50 ha pozemkov.

Väčšina terajších mníchov sú schopní mladí ľudia, stredná generácia chýba a najstarším mníchom v Novom Valáme je mních Akaki, ktorý má 103 rokov a prišiel sem z monastiera Petsamo, ďalší je 84-ročný igumen Simforian, veľmi obetavý, zúčastňuje sa stále a rád na všetkých bohoslužbách! Slúži starosloviensky. Starí mníši si mysleli, že sú už poslednými a že nebudú mať nasledovníkov. V šesťdesiatych rokoch nastala však zmena. Vladyka Pavel sa aktívne začal zaujímať o monastier, prišli noví mníši a dnes je prakticky vedenie monastiera v rukách mladých. Striktný liturgický monastiersky život bol usporiadaný s ohľadom na možnosti a zdravotný stav mníchov, bohoslužby boli skrátené, popri starosloviencine sa začalo slúžiť i fínsky. Okrem toho, že budú v monastieri naďalej obrábať pôdu, aby mali vlastné produkty, čerstvú, zdravú i pôstnu stravu, bude sa práca mníchov zameriavať na vedecké badanie, vydávanie kníh, jednou z prvých bude história pravoslávnej cirkvi vo Fínsku, ktorú už začali písať, ďalej tu bude konferenčné centrum, prvé prednášky sa uskutočnili už tohto roku. Monastier Nový Valám sa stane miestom duchovného stretnutia veriacich a výuky laikov.

Najcennejšou ikonou chrámu je ikona Konevská, ktorá bola prenesená zo Starého Valámu, kde ju ochraňovali 500 rokov. Prenesením tejto ikony v sobotu 4. júna 1977 z bývalého starého chrámu novovalámskeho monastiera do chrámu nového boli otvorené slávnosti 800 rokov fínskej pravoslávnej cirkvi spojené s posviackou spomínaného nového chrámu Preobrazenia.

Nedeľné slávnosti 5. júna t. r. sa začali procesiou zo starého chrámu do nového. Na slávnostnej sv. liturgii sa zúčastnili okrem domácich biskupov a duchovných i zahraniční hostia, vladyka Marek z USA, vladyka Teodosij z Aljašky, prot. Pavel Krasnocvetov zo ZSSR, otec Jean Pierre z Francúzska a prot. dr. J. Šuvarský z ČSSR. Liturgiu odslúžili vo fínštine. K čestným hosťom patrili fínsky minister kultúry, luterský biskup, katolícky biskup a ďalší. Po sv. liturgii nasledovali pozdravné prejavy. Potom sa hostia vydali na sedemhodinovú plavbu do Kuopia. Spreádzali ich veriaci, zvony nového chrámu a novinári. Lúčenie s Valámom nebolo ľahké.

Keby sa niekto spýtal, aké je Fínsko, povedali by sme to isté, čo hovoria Fíni: Nie sme krajina samých jazier, ale samých ostrovov. Všade lesy, voda, v prírode umiestnené domy, pekná architektúra a samozrejme populárna sauna, ktorá je všade, i vo Valámskom monastieri. A majú sympatickú pravoslávnu cirkev, kde cítiť mladý duch, ktorá sa teší obľube, ktorá má monastier s novým chrámom, všade čistota, upravenosť, a ktorá má dosť nadšených ľudí plných optimizmu a viery v jej budúcnosť.

Prot. doc. dr. Jaroslav Šuvarský

N. V. Gogoľ — svedok životnosti pravoslavia

NA 125. VÝROČIE JEHO SMRTI

„Keďže máme okolo seba toľký oblak svedkov, odhodme teda všetko, čo nám je na tarchu, najmä hriech, ktorý nás tak ľahko opantá, a budme vytrvalí v boji, ktorý máme pred sebou!“ (Žd 12, 1)

Ešte i dnes sa občas stretávame v nedostatočne informovaných kruhoch o pravoslaví s dozvukmi názorov niektorých jeho kritikov z čias pred vznikom ekumenického hnutia, ktorí vynášali o ňom skrivodlivé sudy na základe povrchného pozorovania zväčša primitívnych prvkov ľudovej zbožnosti a nie plného pochopenia určitých javov v živote pravoslávnych národov podmienených ich pohnutými dejinami ako o nemom a strnulom náboženskom útvere. Vyše polstoročia trvajúca intenzívna práca zasvätených činiteľov ekumenického hnutia a priama účasť zástupcov pravoslávnych cirkví v ňom však vydávajú jasné svedectvo, že pravoslavie žije a že v ňom sa stelesňuje duchovná tradícia jednotlivých pravoslávnych národov zúrodňujúca ich najkrajšie súčasné úsilia o rozvinutie plnosti života celého ľudstva sťa jednej rodiny Božích dietok ako v zdroji, z ktorého v hojnej miere čerpali tvorivú silu i veľkí klasici ruskej literatúry 19. storočia, reprezentovaní najmä N. V. Gogolom a F. M. Dostojevským.

N. V. Gogoľ, ktorého dielom obsahujúcim kľúč na riešenie i viacerých dnešných kultúrnych problémov sa začína nástup realizmu — zobrazovania skutočného života do ruskej literatúry a ktorého próza v Kukučínových a Škultétyho prekladoch sa podieľala na prekonávaní vývinového ustrnutia našej literatúry v osemdesiatych rokoch, je hodnoverným svedkom skutočnosti, že živá viera mieri svojimi dôsledkami priamo do života, do skutočných jeho ťažkostí a potrieb, do mdloby a hriechu, úbohosti a biedy, do úzkostí a nádejí každého človeka, ktorého odhaľuje v jeho bezmocnosti i určení, približujúc sa k nemu s láskou, pochopením a so vzťahnutými rukami k účinnej pomoci. Hlboká viera opravdivo nábožensky žijúceho Gogoľa, ktorá nebola pre neho náladovým paberkovaním, poverčivým rozochvením a tápaním v hmlách, ale skalopevnou istotou napriek občasným pochybnostiam, či miluje Boha skutočne z celého srdca, či robí toľko pre Neho, koľko je On hoden, a či on sám je Ho vôbec hoden, sa utvrdzovala jeho modlitebnou účasťou na spoločensťve Cirkvi, rozohŕňujúcom v ňom lásku k blíznym ako nerozlučnú sprievodkyňu lásky k Bohu, v ktorom, ako sám píše v liste Treba milovať Rusko, „Christos jediný nám odhalil tajomstvo, že s láskou k bratom sa nám dostáva i lásky k Bohu“. Preto vydával o nej neohrozené svedectvo v zmysle slov žalmistu: „Uveril som, a preto

som i hovoril, i keď som bol veľmi strápený!“ (Ž 116, 10), ako to vidieť z nejednej stránky knihy z posledného obdobia jeho literárnej tvorby, z Vybraných listov priateľom, z ktorých vyžiaruje jeho silný a opravdivo náboženský duch, keď všetko odložil nabok, aby sa cele venoval bezvýhradnému priznaniu sa ku Krížu. Vo Vybraných listoch priateľom sa nám odhaľuje v pravom svetle jeho modliaca sa tvár, keď sa nám prv odhalila jeho cez slzy sa usmievajúca tvár predovšetkým v komédii Revízor a v nedokončenom románe Mŕtve duše, bojujúca tak výsmechom proti zlu vo všetkých jeho i najbizarnejších pokrivenostiach, aby i v obraze diabolskej, pokušiteľskej všednosti sa objavilo čosi dobrotivé, čo nás nabáda milovať i všednú, mrzkú skutočnosť pre jej súvislosť s lepším, ideálnym obrazom, ktorú vidí autor za všednosťou.

Vybrané listy priateľom sú svojou pokornou, zdržanlivou a tlmenou rečou presvedčivým dokladom skutočnosti, že Gogolovi, ktorý najprv videl úlohu tvorivého spisovateľa v tom, že jeho dielom „sa pošinie život o nejaký krok dopredu“, ale neskôršie pod ťarchou prechodnej doby si uvedomil neznesiteľnosť zodpovednosti za to, že čitatelia budú nasledovať výtvary, v ktorých „predstavoval seba samého“, sa zrazu každá i najmenšia služba javí rovnako významná. Je tomu tak preto, lebo pri písaní Vybraných listov priateľom, v ktorých našiel odvahu otvorene padnúť na kolena pred Krížom na pokraji priepasti, si uvedomil, že, ak má byť národ zachránený umením a ak má byť umenie pomocou celému ľudstvu, potom to môže byť len umenie prostého skutku a verného uchopenia ktorejkoľvek, i sebanepatrnejšej služby, a nie umenie ilúzie — preludu. Súčasne si uvedomil, že i najpálčivejšie otázky života a najmä otázka zmyslu života sú rozriešené v Christu, lebo v ňom, ktorý o sebe povedal: „Ja som cesta i pravda i život“ (J 12, 6), „bol život a život bol svetlom ľudí“ (J 1, 4). Toto poznanie objasnil vo svojej Spovedi autora ako súčasť Vybraných listov priateľom slovami: „Nech je tomu akokoľvek, život už nie je pre nás hádankou. Bol vtedy hádankou, keď najvýznamnejší z ľudí, od mysliteľov po básnikov, sa nad ním zamýšľali a prichádzali iba k poznaniu, že nevedia, čo je život. Avšak keď Jeden, najvýznamnejší zo všetkých, povedal určite bez akejkoľvek pochybnosti, že On vie, čo je život, keď tohto jediného všetci uznávajú za najväčšieho človeka zo všetkých, ktorí dosiaľ žili, i tí, čo neuznávajú v ňom Jeho božstvo, vtedy treba Mu uveriť na slovo, ba aj v takom prípade, keby bol len človekom. Otázka, čo je život, je teda rozriešená“.

Dr. Vl. Buchta

[Pokračovanie]

Na 60. výročie Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie

Celý tento rok venujú naše oznamovacie prostriedky, noviny, časopisy, rozhlas i televízia veľkú pozornosť významnému výročiu novodobých dejín sveta — 60. výročiu Veľkej októbrovej socialistickej revolúcie v Rusku, udalosti, ktorá nezmazateľne poznamenala dejiny našej epochy. Celá naša verejnosť sa v týchto dňoch sústreďuje na dôstojnú oslavu tohto výročia. Pracujúci v mestách i na dedinách uzatvárajú záväzky na svojich pracoviskách, aby nimi dokázali, že môžu ešte lepšie podporiť výstavbu našej vlasti, ktorá by nemohla kráčať cestou budovania pokrokovej spoločnosti a svetového mieru, keby nebolo oných udalostí pred šesťdesiatimi rokmi, ktoré zmenili beh dejín v Európe a vo svete. I veriaci našej cirkvi nezostávajú bokom v tomto spoločnom úsilí.

Veľká októbrová socialistická revolúcia 1917 priniesla oslobodenie z ťažkého vykorisťovania predovšetkým proletariátu bývalého cárskeho Ruska. Nový sociálny a hospodársky poriadok, ktorý revolúcia vybojovala, poriadok spravodlivejších ľudských vzťahov, poriadok spoločného vlastníctva výrobných prostriedkov, poriadok slobodných medziľudských vzťahov, v ktorých prevláda celospoločenský záujem, inšpiroval a dosiaľ inšpiruje utláčané národy na celom svete. Zo zaostalého Ruska sa postupne úsilím miliónov pracujúcich stáva moderný, vyspelý a neustále sa rozvíjajúci socialistický štát, ktorý dôsledne uplatňuje revolučné zásady v praxi. Zabezpečuje všetkým právo na prácu i na odpočinok po nej, na zdravotnícku starostlivosť, na spravodlivú odmenu za čestné pracovné úsilie. Po revolúcii je v Rusku odstránená negramotnosť a vzdelanie, kultúra a umenie sú povýšené na úroveň a do takej spoločenskej šírky, aká bola prv nemysliteľná. Každý, kto mal alebo má možnosť navštíviť Sovietsky zväz, ale najmä tí, ktorí mali možnosť poznať bývalé cárske Rusko, užasnú nad obrovskými zmenami, ku ktorým v týchto oblastiach tu došlo. Po šesťdesiatich rokoch socialistickej výstavby — i keď to boli roky narušené občianskou vojnou a intervenciou a ťažko poznačené nesmiernymi zničenými hodnotami počas druhej svetovej vojny — stojí Sovietsky zväz v mnohých oblastiach vedy, techniky a kultúry na poprednom mieste na svete.

Veľká októbrová socialistická revolúcia znamenala tiež začiatok novej historickej etapy ľudstva v medzinárodných vzťahoch. Prvýkrát zaznel s plnou silou ako zásadný článok revolúcie program zachovania, udržania a upevňovania mieru medzi národmi. Za týmto mierovým programom stojí dôsledne ľud Sovietskeho zväzu a získava preňho podporu medzi všetkými čestnými a zodpovednými ľuďmi na celom svete.

Pred šesťdesiatimi rokmi v Rusku sa začala tiež historická etapa nových, radikálne zmenených pojmov ľudského spolunažívania a nové chápanie spoločenského života. Revolúcia priniesla ľudu slobody, ale súčasne kladie na každého jednotlivca hlbšiu zodpovednosť za život celku. Zakotvila vo svojom zákonodarstve i slobodu svedomia a názoru, i keď sa netají zásadným stanoviskom v otázke svetového názoru. Už v roku 1903 Lenin vypracoval program, v ktorom sa vyhlasuje „likvidácia stavov a plná rovnoprávnosť všetkých občanov bez rozdielu pohlavia, náboženstva, rasy a národnosti... neobmedzená sloboda vyznania, slova, tlače, zhromažďovania, štrajkovania a zakladania spolkov“. Okrem iného sa tu programovo predpokladá i oddelenie cirkvi od štátu.

V starom cárskom Rusku mala pravoslávna cirkev privilegované postavenie medzi ostatnými náboženskými vyznaniami. Keď potom po revolúcii boli skutočne postuláty rovnosti vyznania a oddelenia cirkvi od štátu vyhlásené, znamenalo to pre mnohých cirkevných ľudí, ktorí si zvykli vo svojom náboženskom živote na vodcovské postavenie, ťažkú vnútornú krízu. I keď cársky systém, v ktorom panovník formálne bol ochrancom cirkvi a viery, v skutočnosti potláčal i v cirkvi a v bohosloveckej práci každú sviežu myšlienku, napriek tomu bolo treba určitý dlhší čas na to, než mnohí veriaci ľudia sa kladne vyrovnali s novým stavom vecí, že náboženské vyznanie v socialistickom štáte nie je privilegovanou ideológiou, ale vecou slobodného vnútorného názoru. Sloboda vykonávania náboženských kultov bola v Sovietskom zväze uzákonená a platí pre všetkých rovnako, ako sloboda daná všetkým občanom neveriť vôbec a vykonávať ateistickú propagandu. Ozajstní kresťania vo svetle Pisma sv. a dvetisícročnej cirkevnej tradície pochopili, že v istom zmysle táto situácia znamená oslobodenie sa od dedičstva uplynulých dôb, keď cirkevní ľudia podliehali mocenskému chápaniu náboženstva a že teda nové nepriviligované postavenie cirkvi znamená návrat k apoštolskému svedectvu viery vlastným životom a celým svojím životným postojom. Od cirkvi odpadli mnohí ľudia, ktorí boli v predošlom systéme len formálnymi členmi cirkvi, ale pre čestných veriacich znamenalo ich svedectvo i požiadavku, aby sa zapojili do spoločného budovania spoločnosti a podporili svojím pracovným úsilím vec spravodlivých vzťahov medzi ľuďmi bez ponížovania a zotročovania človeka človekom, dielo zabezpečujúce všetkým bez rozdielu sociálne a kultúrne istoty.

Ruská pravoslávna cirkev získala v revolučnom kvase roku 1917 oslobodenie od tiaživého dozoru cárskeho režimu nad cirkvou a toto oslobodenie

jej umožnilo vrátiť sa k prvej a kanonicky jedine správnej a novej štruktúre cirkevného zriadenia, ktorým je patriarchát na čele s patriarchom. Až revolúcia umožnila zvoliť patriarchu. V priebehu ďalších rokov prihlásila sa cirkev otvorene a bez postranných úmyslov k programu socialistického budovania vlasti. Veriaci ľudia sú v Sovietskom zväze oddanými vlastencami a tvoria spolu s ostatným sovietskym ľudom nedeliteľný a pevný celok. Svoj úprimný postoj k novej spoločnosti preukázala ruská pravoslávna cirkev a jej veriaci ľud i duchovenstvo najmä v dobe 2. svetovej vojny, keď svoje vlastenectvo dosvedčila veľkými hmotnými obeťami a morálnou podporou v boji proti fašizmu. Vďaka tomuto prejavu spontánnej vernosti a úprimnej spolupráce so štátom v najťažších dobách vojnového besnenia sa postavenie pravoslávnej cirkvi v Sovietskom zväze stabilizovalo. Dnes ruská pravoslávna cirkev a jej poprední predstavitelia aktívne a pre ostatných kresťanov na svete príkladne a tvorivo pracujú za zachovanie mieru medzi národmi a štátmi na celom svete, o odzbrojenie a spravodlivé vzťahy medzi národmi a jednotlivcami. Ukázala to tohtoročná svetová konferencia predstaviteľov všetkých náboženstiev, ktorá sa konala v júni v Moskve z iniciatívy Jeho Svätosti, patriarchu ruskej pravoslávnej cirkvi, Pimena. I pre nás, veriacich, pravoslávnej cirkvi v Československu, je tento minulý i súčasný príklad ruského pravoslavia poučením a inšpirujúcim podnetom k aktívnej angažovanosti na budovaní tých hospodárskych, kultúrnych a sociálnych istôt, ktoré prvýkrát priniesla revolúcia pred šesťdesiatimi rokmi a ktoré sa uskutočňujú z vôle pracujúceho ľudu a za podpory všetkých čestných ľudí i u nás. Významné výročie, ktoré spomíname, bude podnetom pre ďalšie pracovné záväzky na pracoviskách, v sociálnej starostlivosti, na školách, pri zveľaďovaní životného prostredia v obciach a v osobnom živote, živote naozaj a úprimne kresťanskom, príkladom eticky hlbokom a múdrom v našich rodinách i v širšom občianskom spolunažívaní, a v neposlednom rade i v zápase všetkých ľudí dobrej vôle za mier a spravodlivosť na celom svete, na ktorom sa naša pravoslávna cirkev aktívne zúčastňuje a očakáva živú angažovanosť i od každého svojho uvedomelého člena cirkvi. P-š

Zo života Pravoslávnej bohosloveckej fakulty

OTVORENIE NOVÉHO AKADEMICKÉHO ŠKOLSKÉHO ROKU 1977/78
NA NAŠEJ PBF

Každá práca sa má začať modlitbou, preto i tohtoročný školský rok na PBF otvorili sv. liturgiou vo fakultnej kaplnke. Táto sv. liturgiu odslúžil d. o. prot. J. Iljuk, špirituál PBF, d. o. prot. Pavel Aleš, decent PBF, d. o. prot.

dr. J. Šuvarský, docent PBF a zástupca kancelára Úradu metropolitnej rady pravoslávnej cirkvi v Prahe, a d. o. Milan Gerka, asistent PBF. Po bohoslužbe s prosbami k sv. Duchu o pomoc študentom i profesorom v nastávajúcej práci, prítomným udelil svoje arcipastierske požehnanie Preosvietený vладыka Cyril, biskup michalovský. Potom nasledovalo otvorenie školského roku. Akt sa začal privítaním, ktoré predniesol prodekan PBF d. o. prot. dr. St. Pružinský, v zastúpení d. o. prot. prof. dr. A. Mihaľova, dekana fakulty, ktorý bol na mierovom zhromaždení v Bulharsku. Ďalej otec prodekan hovoril o udalostiach cirkevných i mierových, ktoré sa odohrali počas prázdnin, v prvom rade o Všenáboženskej konferencii v Moskve, o protestoch ľudí dobrej vôle proti neutrónovej bombe i o belehradskej konferencii. Oboznámil prítomných s prípravami osláv 60. výročia VOSR, hovoril o sneme pravoslávnej cirkvi v Prahe. Potom odovzdal slovo d. o. prot. dr. J. Šuvarskému, ktorý predniesol hodnotnú prednášku na tému „Náboženská kríza v Čechách v dvadsiatych rokoch, študentské roky vладыky — mučeníka Gorazda, jeho plodný život biskupa pravoslávnej cirkvi a jeho mučenícka smrť z rúk nemeckých fašistov.“ D. o. Šuvarský prečítal taktiež pozdravný list od Jeho Blahženstva metropolitu Doroteja. Nasledovali pozdravné prejavy. Ako prvý prehovoril Presvietený vладыka Cyril, ktorý nadviazal na slová o vладыkovi Gorazdovi v tom zmysle, že vладыka Gorazd by vždy mal byť vzorom pre študentov i profesorov, vzorom obetavej pracovitosti pre rozkvet pravoslavia, vzorom skromnosti, oddanosti cirkvi i vlasti. Za prešovskú eparchiu pozdravil prítomných d. o. prot. P. Spišák, riaditeľ ER, v mene Preosvieteného vладыky Nikolaja, biskupa prešovského, i v mene svojom. Povzbudzujúce slová povedal študentom i býv. gen. vikár prešovskej eparchie d. o. prot. D. Schudich. Potom prodekan fakulty prečítal pozdravný list od eparchie olomouckobrnenskej a predniesol záverečné slová, určené najmä novým študentom. Potom sa poďakoval prof. dr. Petrovi Kernaševičovi, ktorý odišiel na odpočinok, za jeho dlhoročnú profesorskú a redakčnú prácu.

Slávnosť bola ukončená modlitbou, v ktorej všetci prítomní prosili Boga, aby požehnal veniec nastávajúceho školského roku na PBF svojou veľkou milosťou.

R. F.

Pozdravný list

PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTE V PREŠOVE

Drahí priatelia,

Srdečne Vás pozdravujem pri príležitosti otvorenia študijného roku 1977/78.

Vo štvrtok 29. septembra 1977 zasadal snem našej cirkvi, ktorý okrem iného kladne zhodnotil prácu na-

šej fakulty a vyslovil vďaka tým, ktorí sa o to zaslúžili. Snem vyslovil nádej, že sa bohoslovie na našej fakulte bude naďalej rozvíjať, prehĺbovať naše poznanie a ukazovať cesty v cirkevnom i občianskom živote.

V Prahe zasadal v dňoch 12.—18. septembra 1977 i biblický seminár, na ktorom sa zúčastnili teológovia celého radu pravoslávnych cirkví. Pripomenuli i nám aké dôležité je štúdium Písma svätého pre duchovný život, bohoslužby, kázne a pastoračnú prácu.

Preto veľmi treba, aby naša fakulta, jej profesorský zbor i poslucháči svedomite pracovali, študovali a pripravili sa na svoju budúcu prácu, ktorú naša cirkev od Vás očakáva a naliehavo potrebuje.

Zo života prešovskej eparchie

Archijerejské odpustové bohoslužby

● LADOMIROVÁ: V nedeľu dňa 11. 9. 1977 sa konal tradičný odpust na počesť chrámového sviatku Státia hlavy Jána Krstiteľa. Miestni pravoslávni veriaci z blízkeho i ďalekého okolia zaplnili chrám a priestor okolo neho už zavčias ráno. Slávnostné bohoslužby vyvrcholili archijerejskou sv. liturgiou, ktorú odslúžil Preosvietený vладыka Nikolaj za spolusluženia d. o. prot. P. Spišáka, riaditeľa ER, a duchovných z okolia. Kázeň na tému sviatku predniesol Preosvietený vладыka Nikolaj sám. Poukázal na mravný a bohabojný život sv. Jána Krstiteľa, ktorý za pravdu Božiu a Christovu, na obhajobu čistoty manželského života položil svoj život. Stali ho na príkaz kráľa Herodesa, ktorého kritizoval za jeho nemravný život. Po sv. liturgii, myrovaní, večerni bol sprievod okolo chrámu, po ktorom Preosvietený vладыka Nikolaj pozdravil veriacich pri príležitosti ich odpustu. Miestny duchovný, d. o. mitr. prot. M. Kernaševič, poďakoval Preosvietenému vладыkovi Nikolajovi, duchovným i veriacim za ich účasť na ladomirovskom odpuste a za spoločné modlitby.

● PREŠOV. Pravoslávni veriaci z Prešova a okolia v septembri oslávili

Prosím, aby ste nezabúdali ani na úlohy, ktoré máme ako aktívni veriaci v oblasti spoločenského života, kde ide tiež o spoluprácu v mierovej oblasti. Trvalý mier je prínosom pre všetkých a základnou nerušenou životom celého sveta.

Želám vám stále požehnanie do úspešnej a svedomitej práce výchovnej a študijnej.

S arcipastierskym požehnaním

+ Dorotej,

metropolita pražský a celého Československa

dve významné cirkevné udalosti. Dňa 12. septembra to bol chrámový sviatok na počesť sv. Alexandra Nevského. Slávnostnú archijerejskú sv. liturgiu odslúžil Preosvietený vладыka Nikolaj, biskup prešovský, za spolusluženia d. o. prot. P. Spišáka, riaditeľa ER, a správcu miestnej farnosti prot. R. Ferencu, ktorý aj predniesol kázeň o živote tohto veľkého ruského svätca. Druhou udalosťou sme žili v nedeľu dňa 25. 9. t. r. Vtedy sme oslávili náš odpust na počesť sviatku Narodenia Prečistej Matky Božej. Od skorého rána sa konali bohoslužby a keď sa o 10. hod. začala slávnostná archijerejská sv. liturgia, chrám bol už preplnený veriacimi z rôznych kútov východného Slovenska. Sv. liturgiu slúžil Preosvietený vладыka Nikolaj s prešovským duchovenstvom a ako hosť slúžil d. o. prot. J. Frický, okr. arcidekan z Bajeroviec. Po sv. evanjeliu prehovoril v kázni k veriacim sám Preosvietený vладыka Nikolaj o narodení Matky Božej, o jej živote a prosbách za hriešne ľudské pokolenie. Po myrovaní a sprievode okolo chrámu blahoželal Preosvietený vладыka Nikolaj duchovenstvu i veriacim k odpustu, poďakoval za účasť a za spoločné modlitby, ktorými ozdobili prešovský odpust v katedrálnom chráme.

R. F.

Zo života michalovskej eparchie

Archijerejské bohoslužby

● Vo štvrtok dňa 8. 9. t. r., v deň sviatku Narodenia Matky Božej a v stredu 14. 9. t. r. na Povýšenie sv. kríža Preosvietený vladyka Cyril, biskup michalovský, odslúžil v miestnom pravoslávnom katedrálnom chráme v Michalovciach archijerejskú sv. liturgiu za spolusluženie d. o. Štefana Horkaja, predstaveného katedrálneho chrámu.

Tradičné odpustové bohoslužby

● V nedeľu dňa 11. 9. t. r. sa pri príležitosti sviatku Narodenia Matky Božej konal tradičný odpust v Košiciach, kde sv. liturgiu odslúžil d. o. prot. Ján Choma, predseda misijného odboru a účtovník ER, spolu s d. o. prot. A. Podhájeckým a d. o. Jánom Kochanikom. Slávnostnú odpustovú kázeň predniesol d. o. prot. J. Choma.

● V nedeľu dňa 18. 9. t. r. v Dúbravke sa pri príležitosti toho istého sviatku konal odpust. Sv. liturgiu odslúžil d. o. prot. Ján Choma za asistencie administrátora tejto cirkevnej obce d. o. prot. Juraja Capa z Lastomíra. Kázal d. o. prot. J. Choma.

● V nedeľu dňa 25. 9. t. r. v Zemplínskej Širokej (Rebríne) bol taktiež odpust pri príležitosti Sviatku Narodenia Matky Božej. Bohoslužby tu odslúžil d. o. prot. J. Choma za spolusluženia d. o. prot. Juraja Capa. Eudový spev vedli miestni kantor br. Július Čičák a br. Július Stretavský. Na odpuste sa zúčastnilo i veľa veriacich zo susedných obcí. Slávnostnú kázeň predniesol d. o. prot. J. Choma.

(M. Š.)

Posmrtná spomienka

Podľa príkladu Isusa Christa, ktorý tu na zemi preukazoval ku každému lásku, milosrdenstvo, útechu a požehnanie, venujme na stránkach nášho časopisu aspoň malú pozornosť našej sestre ANNE KOPCIKOVEJ, ktorá odovzdala svoju dušu Stvoriteľovi po ťažkej chorobe dňa 30. augusta 1977 vo veku 57 rokov v Šarišskom Jastrabí. I keď nebola nijakou významnou osobnosťou, predsa

jej láska k našej cirkvi bola veľká, nachádzala v nej duchovné vyžitie a útechu. Do služieb pravoslávnej cirkvi dala svojho syna Michala.

Pohrebné obrady boli vykonané za veľkej účasti spoluobčanov dňa 1. septembra 1977 v Šarišskom Jastrabí d. o. mitr. prot. Petrom Spišákom, riaditeľom ÚER v Prešove, d. o. prot. Pavlom Pidaničom, predsedom misijného odboru pri ÚER v Prešove, d. o. prot. Eliášom Sovičom z Lutiny a d. o. Jurajom Jurom z Kurova. Rozlúčkové slová predniesli členovia Eparchiálnej rady.

Nech Všemohúci upokojí nebohú sestru Annu vo svojich nebeských príbytkoch, aby mohla pozostalým vyprosovať od Pána Boha útechu.

Vičnaja jej pamjať!

Posmrtné spomienky

Po dlhej a ťažkej chorobe odovzdal svoju dušu Stvoriteľovi 14. 9. 1977, v deň sviatku Povýšenia sv. Kríža brat JÁN BACHARA z Podhorôda, dlhoročný člen, neskôr predseda kurátorského zboru, predseda miestneho JRD. Nebohý popri svojich pracovných povinnostiach nezabúdal nikdy na potreby našej cirkvi. V jeho osobe strácame dobrého a obetavého človeka. Pohrebné obrady za účasti mnohých veriacich i býv. spolupracovníkov vykonal miestny duchovný, d. o. L. Feodor. **Vičnaja jemu pamjať!**

Dňa 5. augusta 1977 sme sa rozlúčili s dobrou pravoslávnu veriacou, sestrou ALŽBETOU LAZUKOVOU, rod. Lenčákovou (nar. r. 1909) v Michalovciach a uložili sme jej pozostatky do matky - zeme na miestnom cintoríne. Nebohá bola stálou návštevníčkou michalovského chrámu Božieho.

Vičnaja pamjať!

Po prijatí sviatosti odišla na večnosť sestra ANNA KOSTICKÁ, manželka kurátora nášho chrámu v Michalovciach, vo veku 75 rokov. Sestra Anna si svoje pravoslávne presvedčenie bránila a všade sa k nemu hrdlo hlásila tak ako ho cítila. Jej rozhľad v náboženskej problematike pomáhal nájst cestu aj iným.

Vičnaja jej pamjať!

